DYNAMIKA A STRUKTURA OBYVATELSTVA POÚ SOKOLOV

Blanka Pohorská
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě, Chittussiho 10, 710 00 Ostrava – Slezská Ostrava
R13266@student.osu.cz

Abstrakt

Tento příspěvek je abstraktem seminární práce z Geografie obyvatelstva a demografie, která se zaměřovala na obyvatelstvo vybraného mikroregionu a jejímž cílem bylo popsat jeho dynamiku a věkovou strukturu, jejich vzájemné vztahy a vlivy, které je mohly jakkoli ovlivnit.

Ve své práci jsem se zabývala správním obvodem obce s pověřeným obecním úřadem v Sokolově, jenž se nachází téměř ve středu Karlovarského kraje. Zkoumaným procesem v tomto mikroregionu byla dynamika obyvatelstva, tedy přirozený pohyb (rození, umírání) a mechanický pohyb (mobilita), [1] a to ve dvou obdobích – 1991–2000 a 2001–2010. Pro analýzu demografické dynamiky jsem využila Webbovu metodu, jejímž základem je klasifikace populace do osmi typů (A–H) pomocí přirozeného a migračního přírůstku/úbytku. [1] Z jednotlivých výpočtů je patrné, že v prvním období byla většina obcí sokolovského mikroregionu přírůstková (především migračně). V druhém období však můžeme sledovat jev zvaný desurbanizace, neboť Sokolov, dříve přírůstkové město, se stalo migračně úbytkovým, obce v jeho blízkosti se staly nebo zůstaly přírůstkovými, ale území jako celek je jinak rovněž migračně úbytkové. Příčinou může být postupné utlumování hnědouhelné těžby a s ním spojené výrazné snižování počtu pracovních míst. Jelikož práce v tomto odvětví byla vždy primárním zdrojem zaměstnanosti sokolovského mikroregionu, příčinou desurbanizace může tedy být stěhování do jiných oblastí s cílem nalezení nového zaměstnání nebo též stěhování za lepším životním prostředím, které je na Sokolovsku těžbou značně poškozeno.

Tyto příčiny se do jisté míry promítají i do změn ve věkové struktuře obyvatelstva, k nimž došlo mezi lety 2001 a 2011. V tomto mikroregionu se projevuje demografické stárnutí obyvatelstva, čímž se nijak nevymyká současnému trendu platnému na celém území České republiky. Můžeme zde sledovat jak relativní stárnutí (zdola) vyznačující se zvýšením podílu starších osob a obyvatel středního věku v důsledku poklesu porodnosti, tak především absolutní stárnutí (shora), pro něž je charakteristické snížení úmrtnosti, prodloužení střední délky života a nárůst počtu staršího obyvatelstva. [2] Příčinou stárnutí tedy může být již výše zmíněné stěhování obyvatel (v tomto případě v produktivním věku) do nových míst, např. s cílem nalezení nového zaměstnání.

Sokolovsko, jakožto výhradně průmyslový region, v současnosti postihuje výrazné utlumování těžby hnědého uhlí, což zapříčiňuje nejen redukci mnoha pracovních míst, ale zřejmě i migrační úbytek obyvatel. Této situaci nenahrává ani fakt, že krajina a životního prostředí jsou zde těžbou značně narušené a pro obyvatelstvo tudíž neatraktivní. Ovšem jistou změnu k lepšímu mohou do jisté míry znamenat postupné rekultivace krajiny, díky nimž vznikají oblasti pro rekreaci obyvatel i jejich sportovní vyžití. [3]

Klíčová slova: *Dynamika; Webbova metoda; desurbanizace; věková struktura, demografické stárnutí.*

Literatura

[1.] MLÁDEK, J. *Základy geografie obyvateľstva.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1992.

[2.] BREZÁK, J. *Úvod do štúdia demografie.* Bratislava: LÚČ, 2005.

[3.] Sokolovská uhelná a.s. [online]. [cit. 2013-12-19]. Dostupný z: <http://www.suas.cz/>.